

Ivan Grohar – poet slovenskega impresionizma

Škofja Loka z okolico ima bogato kulturnozgodovinsko tradicijo in umetnostno dediščino. Tod je delovalo mnogo umetnikov, tu so se medsebojno prepletale razne umetnostne smeri iz Freisinga in Furlanije ter se prilagajale naravi in človeku. Mesto s svojo slikovito okolico že od nekdaj privlači likovne ustvarjalce, mehke oblike loške krajine pa s svojo prepoznavno motiviko kličejo po upodabljanju. Loko so si v času največjega razcveta slovenskega impresionizma za svoje delovanje izbrali tudi naši največji mojstri impresionisti (Jama, Jakopič, Grohar, Sternem), nekateri slovenski umetnostni zgodovinarji pa so jo imenovali kar »Slovenski Barbizon«.

IVAN GROHAR (1867–1911),

slovenski slikar. Poleg Riharda Jakopiča najpomembnejši med slovenskimi impresionisti. Slikal je nabožne motive, krajine, portrete in prizore iz vaškega življenja. Rodil se je v Spodnji Sorici nad Železniki kmetiskim staršem. V mladosti je delal kot drvar, hlapec in pastir. Že kot otrok je kazal nadarjenost za likovno izražanje, rezljal je igrače in risal. Prve likovne osnove je dobil pri cerkvenem slikarju Bradaški v Kranju.

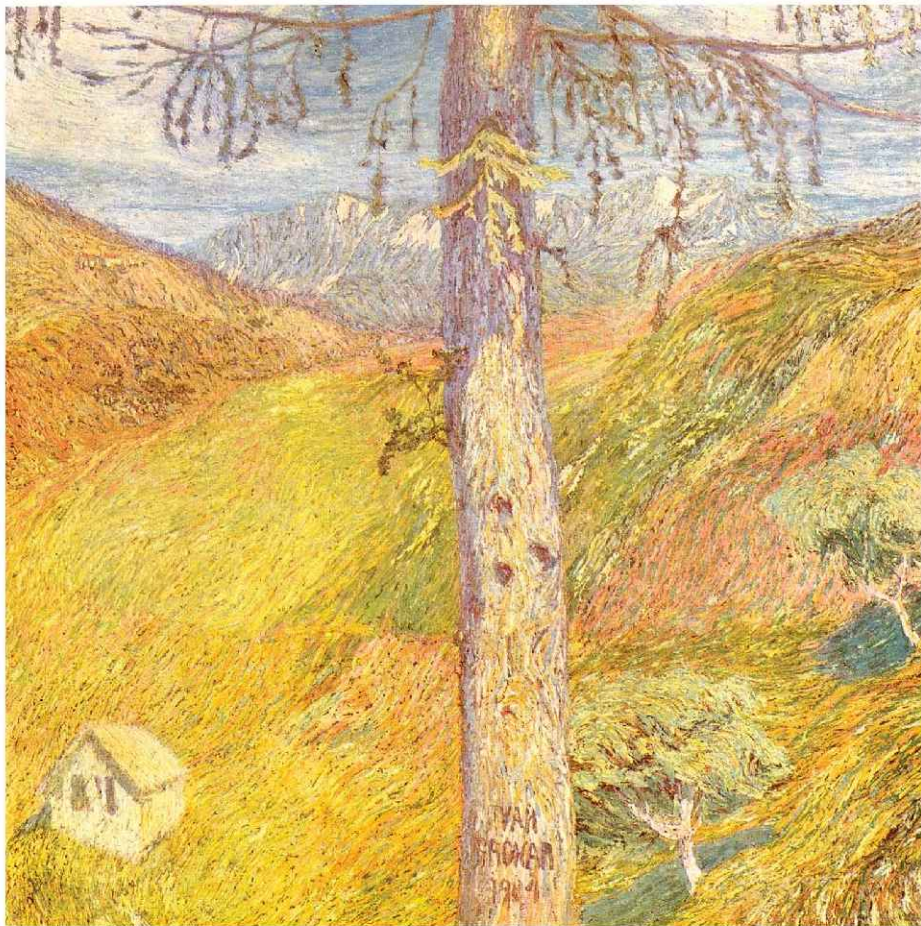
Leta 1888 je odšel na šolanje k slikarju Milanესiju v Zagreb. V istem letu so ga vpoklicali k vojakom od koder je dezertiral in odšel v Benečijo. Zaradi težkih razmer se je naslednje leto vrnil, bil obsojen zaradi pobega in nato služil kazensko podaljšani rok do 1892. leta. Istega leta mu je uspelo dobiti podporo Deželnega odbora Vojvodine Kranjske, s katero je tri leta študiral na Deželni risarski šoli v Gradcu. Leta 1895 je z odliko napravil sprejemni izpit na dunajski Akademiji za upodablajoče umetnosti, a so ga zavrnili zaradi pomanjkljive izobrazbe.

V obdobju med 1896 (takrat je v Škofji Loki odprl lastni atelje) in 1900 je večkrat bival v Münchnu, kjer je nekaj časa risal večerni akt v sloviti šoli Antona Ažbeta, tam pa je spoznal slikarja Riharda Jakopiča. Jakopič ga je kmalu povabil k sodelovanju na 1. slovenski umetniški razstavi (1900) v Ljubljani. Kritika je njegova dela dobro sprejela, toda še vedno je živel v pomanjkanju. V tem času je prekinil z akademsko tradicijo in se usmeril v impresionistično slikanje. Od preprostega zgodnjega realista se je razvil v čustvenega impresionista. Kmalu po prehodu v »impresionistični naturalizem« je razvil povsem samosvoj likovni izraz, poetičen in mističen. Njegova odlična dela, stilno povezujoča realizem, impresionizem in simbolizem, so na 2. slovenski umetniški razstavi v Ljubljani (1902) zaradi drugačnosti kritiki ostro zavrnili.

Po vihnarnem življenjskem obdobju in težavah z oblastmi je leta 1904 odšel na Dunaj, kjer je s prijatelji pripravil znamenito razstavo slovenskih impresionistov (Umetniško društvo

»Sava«) v Miethkejevi galeriji. Po vrnitvi v Škofjo Loko je skupaj s prijateljskima Matejem Sternenom in Rihardom Jakopičem intenzivno slikal in dobival priznanja doma ter v tujini. V času med 1905 in 1910 je razstavljal na Dunaju, v Beogradu, Berlinu, Londonu, Sofiji, Trstu, Varšavi in Krakovu. V tem njegovem umetniško najplodnejšem obdobju so nastale vse njegove najboljše slike. Leta 1911 je v bolnici v Ljubljani po razburljivem življenju izčrpan umrl zaradi jetike.

Pomembna dela: Pomlad, 1903; Macesen, 1904; Škofja Loka v snegu, 1905; Sejalec, 1907; Štemarski vrt, 1907; Cvetočja jablana, 1907; Krompir, 1909; Črednik, 1910.

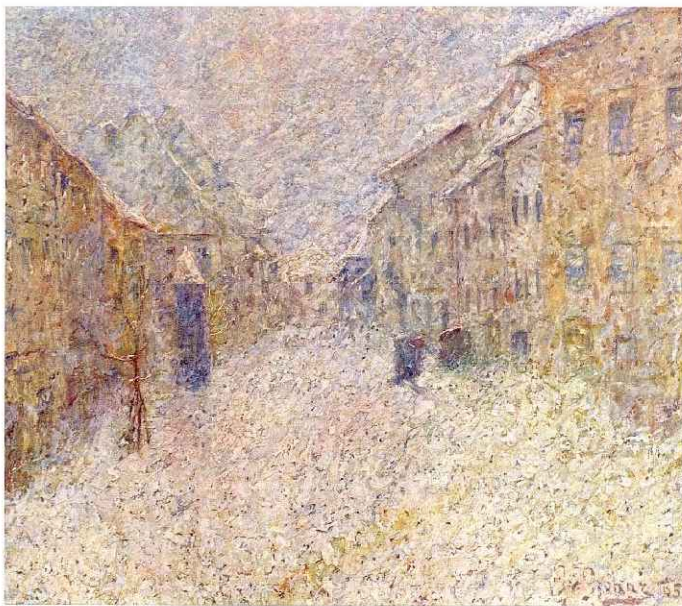
Macesen, 1904

Cvetoča jablana, 1907

Štemarski vrt, 1907

Škofja Loka v snegu, 1905

